

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

15.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio : Iustitia commutativa sumpta philosophicè, & prout ab Aristotele fuit cognita & definita, petit esse ad alterum, non solum alietate naturæ, sed etiam alietate suppositi, ut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 58. art. 2. & tamen hoc non obstante, admittimus in Christo iustitiam commutativam respectu Dei, solum ratione diversarum naturarum, cum unitate suppositi, vel saltem ex hoc principio ab ipso non relegamus strictam & rigorosam iustitiam, conditionem illam, prout extenditur ad distinctionem suppositorum, limitantes ad puras creaturas : Ergo pariter, quamvis servitus legalis à Philosopho definita, petat negationem conjunctionis physicæ inter servum & dominum, possumus tamen admittere veram servitutem naturalem ad Deum, etsi talis negatio non adsit, subindeque non licet colligere, Christum non esse verè & propriè servum Dei servitutem naturali, ex eo quod ejus humanitas physicè & substantialiter Deo conjuncta sit.

Dico tertio, Christus non debet absolute & sine addito dici servus Dei, sed cum addito & determinatione, videlicet in quantum homo.

16.

Probatur primò : Hæc propositio, *Christus est creatura*, non est simpliciter & absolute concedenda, sed solum cum addito, videlicet in quantum homo, ut docet D. Thomas supra quæst. 16. art. 8. Ergo neque ista, *Christus est servus Dei*. Consequentia patet ex paritate rationis, nam sicut esse creaturam nequit competere supposito divino, nisi duntaxat ratione naturæ humanæ, sic etiam servitus repugnat supposito divino, & illi tantum convenit ratione naturæ assumptæ.

17.

Probatur secundò : Quæ indifferenter competere possunt & toti & parti, quando parti tantum conveniunt, non prædicantur de toto simpliciter & absolute, sed cum determinatione, *Aethiops enim v. g. non dicitur absolute albus*, sed cum addito, secundum dentes : Atqui subiectio & servitus possunt toti & parti competere : Ergo cum solum convenient Christo ratione partis, scilicet naturæ humanæ, non debent simpliciter & absolute prædicari de ipso, sed tantum cum addito & determinatione, videlicet in quantum est homo.

§. I I.

Solvuntur objectiones.

18.

Contra primam & tertiam conclusionem nullum militat difficile argumentum, sed contra secundam arguunt Vazquez, Delugo, Hurtado, Martinonius, & alij Recentiores ex autoritate Concilij Francofordiensis, & Adriani Papæ, qui Felicem Episcopum Urgelitanum, & Elipandum Archiepiscopum Toletanum damnant, & acriter reprehendunt, eo quod Christum servum & filium adoptivum esse dicerent. Nam Pontifex in Epistola præmissa eidem Concilio, editionis Colonienfis paginâ 142. columnâ 2. sic habet : *Tanta vos temeritatis dementia deludit... Adoptivum eum filium, quasi purum hominem calamitati humana subiectum, & (quod pudet dicere) servum eum, impij, & ingrati tantis beneficiis, liberatorem nostrum non pertimescitis venenosâ fauce susurrare. Cur non veremini queruli obrectatores, Deo odibiles, illum servum nuncupare, qui vos de servitute diaboli liberavit?* Et Concilium in Epistola ad Episcopos Hispaniæ, non longè à fine, alloquens Felicem & Elipandum : *Intelligite (inquit) in hac professione vestra, duplices*

A *diabolica fraudis latuisse dolos... dum & Dominum nostrum Iesum Christum, quem Deum colimus & adoramus, servum prædicatis & adoptivum... Considerate quale hoc est scandalum inter paganos gentes, ut dicatur Deum Christianorum, servum esse, vel adoptivum. Nos per illum adoptivi sumus, non ille nobiscum adoptivus. Nos per illum à servitute liberati, non ille nobiscum servus.*

Hæc testimonia adeo visa sunt Adversariis manifesta, ut Vazquez dixerit, damnatum esse dicere Christum esse servum, & Hurtado asserere ausus fuerit, sententiam negantem Christo, ut homini veram propriamque servitutem, definitam esse ab Ecclesia.

B Verum utraque censura temeraria est, tripliciter enim prædicta Pontificis & Concilij testimonia exponi possunt. In primis enim dici potest, Adrianum & Concilium Francofordienfe, cum à Christo ut homine relegant servitutem, loqui de servitute pura, conveniente Christo ratione personæ, & multiplicante in illo supposita, qualem Felix & Elipandus ipsi tribuebant, ut colligitur ex eo quod illi hæretici eodem modo, & in eodem sensu asseriebant Christum esse servum ac filium adoptivum : At filiationem adoptivam ponebant in Christo, ratione suppositi creati, & multiplicantem in Christo supposita, subindeque in sensu Nestoriano, ut disput. sequenti art. 1. §. 1. falsè ostendimus : Ergo & servitutem. Unde Damasce-nus lib. 3. de fide cap. 21. *Ii autem qui servum eum dicunt, unum Christum instar Nestorij in duos dividunt.*

C Secunda solutio est, quod excluditur prædictis testimoniis à Christo servitus quæ est per culpam, non autem servitus naturalis ad Deum, ratione humanitatis assumptæ. Quod verò hæc etiam interpretatio sit legitima, constat ex Epistola Concilij, ubi columnâ 12. sic habetur : *Si ergo Deus verus, quomodo tunc potest adoptivus esse, vel servus? Deum enim nequaquam audeis confiteri servum, vel adoptivum, & si eum Prophetæ servum nominasset, non tamen ex conditione servitutis, sed ex humilitatis obedientia, quia factus est Patri obediens usque ad matrem, Papæ Leone dicente, assumpta est de Matre Domini natura, non culpa, creata ex forma servi, sine conditione servili. Ubi in Christo admittitur servitus ex humilitatis obedientia, quæ est propria creaturæ, & humanitatis, sed negatur servitus per culpam. Unde columnâ sequenti Concilium sic prosequitur : Sed & hoc volumus à vobis audire, an Adam primus humani generis Pater, de terra Virgine creatus, liber esset conditus, sive servus? Si servus, quomodo tunc imago Dei? si liber, quare & Christus quoque non ingenuus de Virgine, meliori quidem terrâ, etiam animatâ & immaculatâ, Spiritu Sancto operante, factus est homo, dicente Apostolo, factus est primus homo de terra terrenus, secundus de cælo cælestis? Si terrenum, liberum confitemur, quare non multo magis cælestem, liberum confitemur? Unde Adam fuit servus factus, nisi ex peccato, Apostolo Petro attestante, Qui peccatum facit, servus est peccati? Christus autem non fecit peccatum, & ideo servus non est peccati, sed magis liberator & redemptor eorum, qui servi sunt peccati. Quæ verba manifestè excludunt servitutem peccati à Christo, non tamen servitutem naturalem ad Deum.*

E Nec valet quod ait Vazquez, Elipandum & Felicem, non fuisse adeo dementes ac stultos, nec tam impudentes & blasphemos in Christum,

ut ei peccati servitutem tribuerent. Nam Pontifex satis denotat impudentiam horum hæreticorum, dum ait loco in objectione adducto: *Et quod pudet, servum non pertinere scitis*, &c. Concilium verò eorum dementiam apertè declarat, dum in Sacrosyllabo sic ait: *Nisi ab hac stultitia respiciantur*, &c. Et in Epistola ad Episcopos Hispaniæ: *Tam ridicula est, tam stulta huius sententia expositio apud vos*, &c. Quomodo ergo Vazquez audet Hæreticos illos à dementia & impudentia excusare, quos Pontifex & Concilium adeò manifestè impudentes ac vesanos fuisse asserunt? Non est novum in hoc Theologo, ingenia Hæreticorum defendere, nam etiam 1. p. disput. 37. capit. 2. & 3. defendit Anomæos, & contendit Eunomium non fuisse ita amentem, ut comprehensionem Dei notitiam sibi arrogare voluerit, mavultque hunc hæreticum ab insania excusare, quàm magnum Chrysostomum ab errore absolvere, ut in Tractatu de visione beata ostensum est.

Disput. 1.
art. 2.
§. 2.

22. Tertia solutio est, Adrianum, & Patres Concilij Francofordiensis, locis citatis, solum voluisse excludere à Christo servitutem legalem ad homines vel Angelos, ait enim Concilium, in Epist. ad Episcopos Hispaniæ. Felicem & Elipandum alloquens: *sed forte servum hominis cum fuisse dicitis? An ne Angelorum cum servum vultis dicere?* Ex quibus constat relegari ex mente Concilij & Pontificis à Christo ut homine triplicem servitutem, nimirum servitutem puram, ratione suppositi creati, servitutem peccati, & servitutem legalem; non autem servitutem naturalem ad Deum, ratione solius naturæ assumptæ, cum unitate suppositi.

23. Dices, Postquam Concilium exclusit à Christo servitutes recensitas, hæc verba subiicit: *Quid dicitis de Deo Patre, qui cum in baptismo & transfiguratione filium nominavit, non servum?* Ergo juxta Concilium, etiam servitus ad Deum Christo ut homini non convenit, ac proinde nec servitus naturalis.

24. Respondeo respectu Dei non solum dari in creatura rationali servitutem naturalem in dependentia fundatam, sed etiam servitutem ex peccato contractam; etenim ratione peccati homo novo titulo Deo ut iudici subijcitur, Deusque jus novum contra peccatorem acquirit, illum in pœnam peccati puniendi, imò & ipsum annihilandi: Cùm ergo Concilium negat Christo ut homini servitutem ad Deum, non est intelligendum de servitute naturali super creationem fundata, sed de servitute ad Deum, titulo peccati contracta. Vel secundò responderi potest loqui de servitute ad Deum, ratione suppositi, incompossibili cum unitate personæ; illamque in Christo non reperiri, rectè probat Concilium ex eo quod Pater in baptismo, illum filium nominavit (intellige naturalem) nam cum ista filiatione non stat servitus ratione suppositi, pugnant cum personæ unitate.

25. Contra hanc solutionem duæ fieri possunt instantiæ. Prima est, Si Concilium relegans servitutem à Christo explicari possit de servitute ratione suppositi, vel legali, aut de servitute peccati, etiam cùm excludit filiationem adoptivam à Christo, poterit absque inconvenienti exponi, vel de filiatione adoptiva per peccatum amissibili, vel de adoptione personas multiplicante, vel de adoptione legali: Sed hoc dici nequit, ut patet ex dicendis disp. sequenti: Ergo nec illud.

Tom. IV.

A Secunda est: Si Christus servus esset ratione naturæ humanæ, servitute aliquâ propriâ, malè Adrianus in Epistola ad Episcopos Hispaniæ supra citatâ, ad explicanda testimonia Scripturæ, quibus servitus Christo tribuitur, recurreret ad sensum allegoricum, aut metaphoricum; hoc enim necesse non erat, si aliquod genus veræ & propriæ servitutis in Christo agnovisset, quia poterant hujusmodi testimonia de illo explicari in sensu vero & proprio.

B Ad primam instantiam respondeo negando sequelam, & paritatem: Ratio verò discriminis inter servitutem, & filiationem adoptivam est, quia Concilium dum loquitur de filiatione adoptiva utitur propositionibus excludentibus omnem modum adoptionis, asserens nullo modo, & nullâ ratione, & significatione, esse filium adoptivum; quæ si in rigore sumantur, omnem modum adoptionis à Christo excludunt: dum autem servitutem à Christo ut homine relegat, hoc modo loquendi non utitur, sed propositionibus simplicibus negativis, quæ non petunt ita universaliter accipi, ut omnem modum servitutis excludant, ut supra ostensum est.

C Ad secundam nego etiam sequelam: licet enim rei veritate attentâ, melius & consultius esset testimonia Scripturæ quibus servitus Christo tribuitur, in sensu proprio, quàm metaphorico, vel allegorico, interpretari; utilitate tamen consultâ, convenientius fuit Pontificem in sensu metaphorico quàm proprio illa exponere; eò quod tunc temporis Hispanis ad quos Epistolam suam dirigebat, nomen servi erat exosum, propter duram servitutem quâ à Mauris opprimebantur; undene Hispani scandalizarentur, maluit Pontifex ad sensum metaphoricum recurrere, quàm prædicta testimonia de servitute naturali, conveniente Christo ratione naturæ assumptæ, interpretari.

D Obijciunt secundò Adversarij plura SS. Patrum testimonia, quibus servitutem Christo ut homini negare videntur. Ita Athanasius oratione 3. contra Arrianos, Chrysostomus homil. 13. in Epist. ad Hebræos, Eusebius Emisenus homil. 6. de Paschate, Cyrillus in expositione Symboli, Theodoretus in impugnatione sexti anathematismi Cyrilli, ac denique Leo I. serm. 3. de Nativitate, ubi sic ait: *Assumpta est de matre hominis natura, non culpa: creata est forma servi, sine conditione servili.*

E Verùm hæc soluta manent ex dictis, nam eo planè modo hæc testimonia intelligi & explicari debent, quo ea quæ ex Adriano & Concilio Francofordiensi retulimus, nimirum de servitute ratione suppositi, de servitute legali, & de servitute peccati; hæc enim tria genera servitutis intendunt SS. Patres à Christo excludere, non autem servitutem naturalem ad Deum, ratione solius naturæ, cum unitate suppositi.

Obijciunt tertio: De ratione servi est subalterius potestate constitui, & cum illo in bonis, in honore, & sede non communicare: Sed Christus, etiam ut homo, cum Deo in his omnibus communicat, ut supra ostensum est: Ergo propriè servus non est. Item servus debet esse persona diversa à domino: At Christus ratione unionis hypostaticæ, est persona eadem cum Deo: Ergo non est ejus servus, etiam servitute naturali.

Ad hæc etiam patet solutio ex supra dictis, respondetur enim ad servitutem legalem requiri negationem communicationis in bonis, in honore,

QQ 99 iij

re, & sede, non autem ad servitutem naturalem, huic enim non repugnat servum communicare cum domino in iisdem bonis, dummodo inferiori modo communicet: humanitas verò Christi, licet cum Deo in iisdem bonis communicet, non tamen ad æqualitatem cum illo, sed modo inferiori participat bona, honorem, & sedem eius; nam bona illa Deo competunt per essentiam, humanitati verò Christi, per gratiosam communicationem.

33. Ad illud quod subditur, nimirum servum debere à domino distingui personaliter, dicendum est, hoc quidem exigi in humanis, ubi non potest reperiri diversitas naturarum, cum unitate suppositi, in Christo tamen posse reperiri veram servitutem ad Deum, ratione diversarum naturarum, cum unitate suppositi; quemadmodum in illo, ob solam diversitatem naturarum, reperitur obedientia, oratio, satisfactio rigorosa, & iustitia commutativa ad Deum, licet hæc in humanis, non solum naturarum, sed etiam suppositorum diversitatem requirant.

ARTICVLVS II.

An Christus, ut homo, in hac vita mortali, verè & propriè oraverit, & etiam nunc orat in cælo?

§. I.

Duplici conclusione utraque difficultas breviter resolvitur.

Dico primò: Christus ut homo verè oravit hæc in vita mortali, nec solum pro alijs, sed etiam pro se.

34. Prima pars huius conclusionis ex varijs Scripturæ locis apertè colligitur: dicitur enim Lucæ 6. de Christo: *Exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Matth. 14. *Dimissa turbâ ascendit in montem solus orare.* Marci 14. *Procidit super terram, & orabat ut si fieri posset, transiret ab eo hora.* Joan. 17. *Pater venit hora, clarifica Filium tuum.* Denique ad Hebræos 5. *Qui in diebus carnis sue preces supplicationesque ad eum qui possit illum salvum facere à morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.* Hæc autem propriè intelligenda sunt, cum nihil cogat ad improprium sensum recurrere, & oratio Christum ut hominem non dedecet, sed potius ei maximè conveniret. Primò, ut Deo hunc religionis cultum exhiberet. Secundò, ut orandi nobis exemplum præberet. Tertio, ut modis omnibus salutem nostram operaretur, merendo, satisfaciendo, & impetrando. Quarto, ut patrem suum omnis boni authorem ostenderet Quintò, ut verum Dei filium se demonstraret, Patrem suum naturalem invocando, & omnia quæ efficaciter à Deo postulabat impetrando. Unde Joan. 11. ante Lazari suscitationem dicebat: *Pater gratias ago tibi, quoniam exaudisti me. Ego autem sciebam quoniam semper me audis, sed propter populum qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti.* Denique æternâ Dei ordinatione constitutum fuit, ut multa per Christum non aliter fierent quàm interventu orationis, & per viam impetrationis: unde sicut propter homines redimendos necessarium fuit illum mori ita propter aliqua obtinenda, necessè

A fuit illum orare. Ex quo probata manet secunda pars conclusionis, quæ asserit Christum non solum pro alijs, sed etiam pro se orasse. Unde D. Thomas hic quæst. 21. art. 3. in corp. sic ait: *Sicut in humana natura quadam bona Christus habebat à Patre jam percepta, ita etiam expectabat ab eo quædam bona, nondum habita, sed percipienda; & idcirco sicut pro bonis jam perceptis, in humana natura gratias agebat Patri, recognoscendo eum authorem (ut patet Matth. 26. & Ioan. 11.) ita etiam ut Patrem authorem recognosceret ab eo orando petebat ea quæ sibi deerant secundum humanam naturam, puta gloriam corporis, & alia huiusmodi.*

B Dico secundò: Christus etiam nunc in cælo existens, verè & propriè orat, nobis divina beneficia postulando. Est contra Medinam, Vazquem, Beccanum, Delugo, & alios, affirmantes Christum in cælo orare tantum interpretativè, quatenus ejus orationes fuisse in hac vita mortali, & merita ac passionis sunt in conspectu & memoria Dei, & à Christo præsentè, sedenteque ad dexteram Patris, exhibentur illi quodammodo obiectivè, Deumque sollicitant ad exequendum id, quod promerita sunt. Est tamen D. Thomæ in 4. dist. 15. quæst. 4. art. 6. quæstione 2. ad 1. Aulensis in cap. 14. Matthæi quæst. 142. Tolet in c. 16. Ioan. annot. 35. Suarez hic disp. 45. sect. 2. & Martinoni disp. 15. sect. 1.

C Favent SS. Patres: Justinus enim in libro quæstionum ad Orthodoxos, quæst. 105. sic discurre: *Si enim carnis imbecillitatibus superior Resurrectione effectus, tamen ut confessionis nostre Pontifex pro nobis loquitur & rogat; quanto magis cum etiam corporis imbecillitatibus erat obnoxius, magno clamore & firmo, atque lacrymis egebat, cum quibus preces ei qui se liberare à morte posset, offerret? Ambrosius in cap. 8. Epistolæ ad Romanos: Christus resurgens semper causas nostras agit apud Patrem, cujus postulatio contemni non potest, quia in dextera Dei est. Gregorius magnus in 5. Psalmum Penitentialem paulò post initium: Quotidie Christus orat pro Ecclesia, de quo testatur Apostolus Paulus, quia sedens ad dexteram Patris interpellat pro nobis. Denique D. Bernardus Serm. de Nativit. Mariæ de oratione Christi nunc in cælo existentis hæc habet: *Ad Patrem verebaris accedere: solo auditu territus, ad solia fugiebas, Jesum dedit tibi mediatorum. Quid non apud talem Patrem Filius talis obtineat? Exaudietur utique pro reverentia sua: Pater enim diligit Filium.**

E Ratio etiam suffragatur: Oratio enim non dedecet Christum in cælo, neque quia est Deus, cum sit etiam homo, & quia alioquin neque in hac mortali vita orasset: neque etiam quia est beatus, alioquin sancti non possent pro nobis orare. Imò valdè decens & utilis est, cum sit actus religionis, valens ad Deum honorandum, & ad impetrandum quod petitur, si expediat: Ergo Christus, etiam nunc in cælo existens, verè & propriè orat. Et sane cum Christus in cælo Deum colat adoratione, gratiarum actione, & alijs actibus latræ, quidni etiam oratione? Quidni etiam nunc salutem nostram operetur tali medio sibi decenti, nobis utili, & Deo glorioso?

38. Addo quod Christus, etiam nunc in cælo existens, verè & propriè Sacerdos est, unde sacerdotium ejus æternum dicitur: Sed inter alia munera quæ Sacerdoti conveniunt, præcipuum est orare, & preces pro populo Deo offerre: Ergo Christus etiam nunc in cælo existens, verè & propriè orat,